



הדר

פרסום ראשון: רעיון בית"ר, הוצאת נציבות בית"ר פולין, תר"צד (1934)

שפת המקור: יידיש

"הדר" היא מלה עברית שכמעט אינה ניתנת להיתרגם לשפות אחרות. היא מאחדת בתוכה תריסר מושגים שונים: יופי חיצוני, ערך עצמי, דרך ארץ, נאמנות. אולם "תרגומו" המלא בלשון חיי הממש חייב להיות הבית"רי¹ עצמו בדרך עמידתו והליכתו, בעיסוקיו ובדיבורו ובמחשבתו. מטבע הדברים, עדיין רחוקים אנו כולנו ממצב כזה, ולא בדור אחד יכול עם להגיע אליו. אך ה"הדר בית"רי" חייב להיות שאיפת יום-יום של כל אחד מאתנו: כל צעד מצעדינו, כל תנועת-יד, כל מלה על דל שפתינו, כל פעולה ואפילו כל רעיון עלינו להעמיד תמיד ובחומרה במבחן מנקודת-מבט ה"הדר".

חשוב הדבר לא רק משום שכל אדם מן הדין שישאף ל "הדר": חשוב הדבר במיוחד לגבינו היהודים. כבר הוזכר כאן, שחיי הגלות החלישו בנו רבים מן האינסטינקטים הבריאים של עם נורמאלי, ובייחוד סבלו מכך הצורות החיצוניות של חיינו. כולנו יודעים, כולנו מתאוננים לעיתים קרובות כשאנו משיחים בינינו לבין עצמנו, שהיהודי הממוצע חושב למותר ליתן את הדעת על התנהגותו בחוץ וחזותו החיצונית. הרי אין זה דבר של "מה בכך": הרי זוהי אחת משאלות העיקר של כבוד עצמו. ממש כשם שחייב אדם ליתן דעתו על נקיון גופו לא משום "מה יאמרו", אלא פשוט משום כבוד עצמו – אפילו הוא חי לבדו על אי-כך עליו לחנך עצמו, שבכל מוצא פיו ובכל תנועה משלו תורגש אותה ההערכה של "הוד-מלכות" עצמית. כי לכל אדם יש "הוד-מלכות", ובייחוד לכל יהודי. אם יש לה למלה "אריסטוקרט" משמעות כלשהי, יכול שתהא לה משמעות אחת בלבד: "אריסטוקרט" הוא זה, שלא הוא בלבד, אלא אביו ואבי-אביו וקודמיהם היו תמיד, דורות על דורות, אנשי-תרבות, כלומר, אנשים שאינם חיים "סתם כך", אלא שהם מסוגלים להתעמק ברעיונות נאצלים ולהתאים את כל מהלך חייהם לאידיאלים נעלים. ואם כך הדבר, הרי אנו היהודים הננו העם ה"אריסטוקרטי" ביותר בכל העולם. אפילו העתיקות שבשושלות המלוכה בוודאי שאין מניין עולה ליותר מעשרים, שלושים דורות של חיי תרבות; יתירה מזו: אי-שם בראשיתן, בימים שבין-התקופות, עדיין ניצב איכר,

¹ חבר "ברית יוסף טרומפלדור", תנועת הנוער של המפלגה הרביזיוניסטית – העורך.



פרא-למחצה, אם לא סתם שודד. ואילו אצלנו היהודים עומדים לו מאחורי כל אחד מאתנו שבעים דורות של בני-אדם, שידעו לקרוא ולכתוב, שלמדו ודיברו על אלוהים, דברי-הימים, עמים, רעיונות הצדק, בעיות האנושות והעתיד. כל יהודי במובן זה הוא "בן-מלך". המרה במהתלות שהתלה בנו הגלות נעוצה בכך, שדווקא היהודי נחשב בעיני כל העמים, ואפילו בעיני עצמנו, לאדם שלא היתה לו כל "אולפנת-ילדות".

רק סומא יכול לשדל עצמו להאמין, שבעיית ה"הדר" אינה אלא עניינו של הפרט או עניין משפחתי פנימי. כל אחד מאתנו יודע, שהננו מתייחסים יחס אחד לאדם, שהתנהגותו עושה עלינו רושם של "התרשלות" תרבותית, ויחס שונה לחלוטין לאדם שכל מלה היוצאת מפיו מעידה בו שהוא "בן-מלך", ואפילו יהא הוא לבוש בבגדי עוני ואינו אלא חוטב עצים ביער. אילו הבינו זאת כל היהודים, אפילו כאן בגלות, גם אז בוודאי היו האנטישמים שונאים אותנו, כפי שהם שונאים אותנו היום, אבל היתה זאת אז שגאה מעורבת ביחס של כבוד, וכל מצבנו בעולם היה שונה. ואפילו היה בכך כדי לסייע לנו בהשגת המטרה הציונית: שהרי המון צורח ונדחק וחסר כל חוש לסדר אינו עושה על הבריות רושם שמדובר בבני-אדם מחוננים ב"כושר מדיני", בעוד שקבוצת אנשים, שכל אחד מהם כובש את יצרו ומפגין בהווייתו ובהתנהגותו מסורת של תרבות רבת שנים, מכריח אפילו את השונא להכיר בכך, שזוהי אכן "אומה", וכי אנשים אלה אכן מסוגלים להקים מדינה.

על כן אחד האמצעים הטובים לחינוך ל"הדר" הוא דווקא המשמעת הבית"רית. אולם בזה בלבד לא די. כאן על כל אחד "לעבד" את עצמו, לפשפש בכל מנהגיו ולבדקם. "ההדר" מורכב מאלף "דברים של מה בכך", שחוברים יחד לעצב את חיי יום-יום שלנו. אכול בשקט ובמתינות, אל תבליט את מרפקיך בשעת האכילה. אל תגמע את המרק בקול הנשמע למרחוק; בלכתך ברחוב, בחבורה, אל תכבוש את כל המדרכה; בעלותך במדרגות ביתך בלילה, אל תשמיע קולך ברמה, שמא יתעוררו השכנים; פנה דרך ברחוב לאשה, לאיש בא בימים, לילד, לכל אדם – יהא הוא גס הרוח, לא אתה; כל זאת ועוד שורה אין-סופית של דברים אחרים של "מה בכך" יוצרים את ה"הדר הבית"רי". אולם חשיבות מרובה עוד יותר נודעת ל"הדר" המוסרי. עליך להיות רחב לב: כל עוד אין מדובר בעניינים עקרוניים, אל תתמקח ואל תירתע מפני ויתורים זעירים; מוטב שתקריב אתה את קרבנך, משתדרשנו מזולתך. כל מלה יוצאת מפיה חייבת להיות "מלת כבוד", ומלת הכבוד שלך צריכה להיות חזקה מברזל.



יש לצפות לבוא היום, בו כל יהודי שירצה להביע את ההוקרה העליונה של יושר
אנושי, של דרך-ארץ והערכה, שוב לא יגיד כמו היום: "זהו ג'נטלמן אמיתי!" – אלא
יאמר: "זהו בית"רי אמיתי!"